

Důležité informace pro případ ohrožení

Informace občanům - jak se zachovat při mimořádných událostech

Charakter možného ohrožení území města Krnova či obcí v ORP Krnov:

Povodeň

Přirozená povodeň na řece Opavě, Opavici, Osoblaze nebo *zvláštní* povodeň – ohrožující faktor představují vodní díla větších rybníků, u kterých hrozí možnost protržení hráze.

Únik toxických látek

Únik plynných toxických látek *ze stálých zdrojů* (chladírenské čpavkové systémy zimního stadionu Krnov), únik toxických látek *z mobilních zdrojů* (cisterny).

Další možné typy plošného ohrožení

Vichřice, sněhová kalamita, dlouhotrvající extrémní mrazy, epidemie, plošné rozrušení zástavby (výbuch plynu, pád letadla, terorizmus).

Způsob varování obyvatelstva

V případě hrozby nebo vzniku mimořádné události je varování obyvatelstva zajištěno koncovými prvky systému varování – sirénami. Varovný signál představuje „**VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA**“. Je to kolísavý tón sirény, v délce trvání **140 sekund**, po kterém následuje, u elektronických (mluvících) sirén, hlasem sdělená informace o konkrétním charakteru hrozby.

Kromě tohoto signálu existuje v ČR ještě signál „**POŽÁRNÍ POPLACH**“. Tento signál je vyhlašován rotační sirénou, která vydává přerušovaný tón v délce **1 minuty** (25 s – 10 s – 25 s); u elektronických sirén se jedná o tradiční hasičskou kvartu „ho-ří“. Signál slouží ke svolání jednotek sborů dobrovolných hasičů.

Obecné zásady chování obyvatelstva po přijetí informace o mimořádné události:

- SNAŽTE SE ZÍSKÁVAT informace z oficiálních zdrojů (regionální rozhlas a televize) a respektujte je.
- NEROZŠIŘUJTE poplašné a neověřené zprávy.
- VARUJTE ostatní ohrozené osoby ve svém okolí, nezapomeňte na neslyšící osoby.
- NETELEFONUJTE zbytečně, nepretěžujte telefonní síť.
- NEPODCEŇUJTE vzniklou situaci.
- POMÁHEJTE ostatním, zejména starým, nemocným, nemohoucím a nevidomým lidem.
- UVĚDOMTE SI, že lidský život a zdraví je prioritou, záchranou majetku se zabývejte až následovně.
- VŽDY UPOSLECHNĚTE pokynů příslušníků záchranných jednotek a evakuačních orgánů.

Jedná-li se o únik plynné toxické látky, dbejte těchto zásad:

- Zůstaňte doma! Jste-li na ulici, ukryjte se v nejbližší budově nebo se vratěte domů. Využijte vyšších patér budov a místností orientovaných po větru.
- Uzavřete okna a dveře.
- Utěsněte rámy oken a dveří, klíčové dírky, otvory pro poštu apod. (lepicí pásky), vypněte ventilaci, větrací systémy, klimatizaci.

- Připravte si improvizované prostředky ochrany:
 - Na dýchací cesty přiložte vlhkou tkaničku, převažte je punčochou nebo šálou, a to takovým způsobem, aby byly volné ruce.
 - Na oči nasadte těsné brýle (plavecké či lyžařské s utěsněnými otvory).
- Vyvarujte se větší fyzické námahy, snažte se dýchat co nejúspornějším způsobem.
- Sledujte mediální informace, budovu opusťte výhradně na pokyn záchranařů.

Bude-li nařízena evakuace, je v zájmu každého občana toto nařízení neprodleně uposlechnout!

V případě nařízené evakuace osob z ohrožené zóny, budou občanům sděleny veškeré důležité informace mluvenou formou, a to prostřednictvím elektronických sirén, mobilních sirén a megafonů, vysíláním regionálních rozhlasových stanic, nebo prostřednictvím úřední desky.

Je nezbytně důležité veškerá nařízení a pokyny k evakuaci plně respektovat a ihned jich uposlechnout.

Občanům to nařizuje nejen zákon, ale především i jejich vlastní zájem!

Do míst soukromého náhradního ubytování (u příbuzných nebo známých) či organizovaného náhradního ubytování je možné se přepravit:

- Vlastním dopravním prostředkem (samovolná evakuace).
- Pěšky (samovolná evakuace).
- Organizovaným dopravním prostředkem (autobusem MHD - řízená evakuace).

Využijete-li k evakuaci osobního vozidla:

- Důsledně dbejte příkazů pracovníků řídících dopravu a organizaci odstavných parkovišť.
- Užitečně naplňte zavazadlový prostor.
- Nabídněte volné místo.
- Uvědomte si, že pomaleji znamená někdy rychleji!!!

Zásady pro opuštění bytu:

- Uhasit otevřený oheň v topidlech.
- Vypnout elektrické spotřebiče (kromě mrazniček).
- Uzavřít hlavní uzávěr vody a plynu.
- Domácí zvířata ponechat v bytech, zaopatřit je dostatkem potravy a vody.
- Uzamknout byt, dveře označit oznámením o opuštění bytu a s evakuačním zavazadlem se dostavit na určené místo (dle příslušných pokynů).
- Dětem vložit do kapsy jmenovku s adresou.
- Ověřit, zda jsou i sousedé rádně informováni o vyhlášení evakuačních opatření.

Evakuační zavazadlo by mělo obsahovat (doporučený obsah pro pěší dospělou osobu):

- Základní potraviny trvanlivého charakteru, a to minimálně na 24 hodin - konzervy, trvanlivý salám, balený chléb, pitná voda.
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor.
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a drobné cennosti.
- Přenosný radiopřijímač s náhradními bateriemi, svítilnu.
- Toaletní a hygienické potřeby.
- Osobní léky.
- Náhradní prádlo, oděvy, obuv, pláštěnku, spací pytel, přikrývku

- **Vždy jednejte s rozvahou a nepodporujte chaos.**

- **Bez zmatků a paniky se každá situace zvládá nejlépe !!!**

Nouzový plán rodiny

Nejprve je zapotřebí si položit otázky, které neznají hranice mezi státy, tj. že je vysoce účelné zhodnotit vlastní situaci a odpovědět si na následující dotazy:

- 1) Co bych dělal kdyby ...?
- 2) Jak jsem připraven sám a jak moje rodina, případně nejbližší okolí?
- 3) Mám alespoň nejzákladnější představu, jak rychle bych byl schopen reagovat na mimořádnou událost v rámci rodiny i mimo ní?
- 4) Vím, co bych udělal, kdybych musel neprodleně opustit bydliště, např. ihned, za hodinu, za 2 hodiny?
- 5) Byl bych soběstačný v zajištění alespoň základních potřeb pro sebe a rodinu nebo bych spoléhal nebo spoléhám na mechanismy zřízené státem pro zvládání mimořádných situací?
- 6) atd.

Výsledek tohoto zkoumání lze shrnout do následujících základních bodů plánu rodiny pro mimořádné události (případně nazvaného „nouzový plán rodiny“):

Tři nejzákladnější potřeby:

- ❖ Spojení s rodinnými příslušníky
- ❖ Potraviny a voda
- ❖ Přístup k finančním prostředkům

Spojení s rodinnými příslušníky

- vědět, kde se nalézá partner a děti, případně další rodinní příslušníci nebo příbuzní,
- mít k dispozici seznam telefonních čísel příbuzných a přátel (zatavený v PVC folii), kde by mohla být ponechána zpráva pro ostatní členy rodiny, případně mít e-mail schránku přístupnou z veřejně přístupných počítačů,
- v případě nefunkčnosti komunikačních sítí (výpadek elektrického proudu) dohodnout v rámci rodiny alespoň 3 místa v místě bydliště nebo ve městě (např. škola dětí atd.), kde by se rodina sešla v určitém čase a dnech. Zajistit i alternativu pro opozdilce, který se nemohl dostavit, tj. zanechat mu potřebné informace,
- zajistit případné vyzvednutí dětí ze školy spolehlivými osobami (příbuzní nebo sousedé), pokud by rodiče nebyli schopni dítě vyzvednout,
- připravit příruční zavazadlo pro každé dítě s informacemi o alergiích a léčích a telefonní čísla policie a záchranářů,
- zajištění záložního zdroje pro propojení v terénu např. ve výbavě vozidla mít možnost připojení a dobíjení mobilního telefonu.

Výše uvedené platí zvýšenou měrou i pro pracovníky krizového managementu a krizových štábů, protože zabezpečení výše uvedených bodů včetně vlastní informovanosti o tom, kde se nalézají rodinní příslušníci a blízké osoby, přispívá ke klidu těchto pracovníků. Tento fakt je o to důležitější, že na nich závisí účelné, efektivní a nejoptimálnější rozhodování ve vypjatých situacích.

❖ **Potraviny a voda**

- zabezpečení trvanlivých a uskladnitelných zásob potravin a vody v plastikových nádobách a obalech,
- zabezpečení náhradního zdroje elektrické energie v domácnosti (vhodný generátor) a pohonných hmot pro jeho provoz.

Být soběstačným a nepřispívat k nestandardním krokům a nezvyšovat chaotické jednání je základním předpokladem zvládnutí mimořádné situace především bezprostředně po vzniku a úderu mimořádné události. To je doba potřebná pro překonání prvotního vychýlení se z běžného a rutinního postupu do doby nastartování záchranných mechanismů státu.

❖ **Přístup k finančním prostředkům**

- z důvodu nefunkčnosti bankomatů není možné mít přístup k finančním prostředkům na bankovních účtech, proto je nutné mít k dispozici hotovost (např. výpadek elektrického proudu nebo ostatní mimořádné události ovlivňující možnosti využití této finanční služby).

V době bezhotovostního platebního styku podporovaného různými typy platebních a kreditních karet není neobvyklé, že se řada jednotlivců nenamáhá mít u sebe jakoukoliv hotovost. Tomu napomáhá i rozvoj platebních karet zaměřených na menší nebo malé nákupy, jejichž hodnota je pod limity některých prodejců přijímajících tento způsob hotovosti. V některých státech je platba pod stanovený limit nákupu předmětem vyššího poplatku za přijetí platby platební kartou, tj. zvýšení nákupu kupujícího. V takových případech kupující raději volí formu platby v hotovosti. Avšak v případě, že zkolabuje systém výběru peněz z bankomatů a plateb pomocí platebních karet, pak jediným způsobem získání zboží je obvyklý způsob placení hotově. Pro oba případy je nezbytností moci disponovat alespoň přijatelnou výši obnosu, která samozřejmě závisí na úvaze každého.

Evakuační zavazadlo

Součástí plánu je rovněž příprava pohotovostních zavazadel, a to nouzového neboli evakuačního zavazadla do auta a pohotovostního příručního evakuačního zavazadla, jejichž umístění je popsáno níže.

Obsah zavazadla do auta by měl obsahovat následující položky:

- předplacené telefonní karty pro případ, že mobilní telefon nefunguje,
- hotovost v drobných bankovkách,
- seznam telefonních čísel nouzových služeb zatavený v PVC (ochrana seznamu proti poškození),
- místa srazu a místní mapa pro případ, že by hlavní silniční tahy byly zablokovány,
- trvanlivé potraviny,
- multifunkční nůž („švýcarský armádní“),
- balíček s první pomocí se základními volně prodejnými léky počínaje léky pro bolest hlavy a léky pro bolesti žaludku konče.

Obsah pohotovostního evakuačního příručního zavazadla, které může být uloženo doma i v zaměstnání, se v podstatě výrazně neliší od evakuačního zavazadla do auta a obsahuje:

- stejné věci jako zavazadlo do auta a hotovost nízké nominální hodnoty,
- více jídla,
- kopie důležitých dokumentů jako jsou pojistné smlouvy, legitimace sociálního pojištění, fotokopie první strany pasů,
- silnou vodovzdornou adhesivní pásku,
- zápalky a toaletní papír ve vodotěsném obalu,
- příruční svítilnu na ruční pohon,
- vlněnou přikrývku,
- náhradní oblečení pro každého člena rodiny,
- masku pro případ, že došlo k znečištění ovzduší.

Uvedené předměty jsou zabaleny ve dvou zavazadlech, z nichž jedno je umístěno uvnitř bytu tak, aby bylo lehce přístupné a okamžitě k dispozici a druhé mimo dům jako záloha. Není neobvyklé, že právě účastníci mimořádných událostí podnikají kroky pro zabezpečení spojení v místech, kde se není možné připojit ke zdroji elektrického proudu a např. si upravují vnitřní vybavení aut tak, aby si nejen mohli zapálit cigaretu ale i dobíjet baterie mobilních telefonů.

Výše uvedený výčet není samozřejmě úplný s ohledem na rozšiřující se přehled hrozeb i praktických zkušeností. Na webových stránkách Ministerstva vnitra jsou uvedena opatření a rady odborníků, které se netýkají pouze povodní a požárů, ale rovněž zahrnují pokyny jak se chovat a neprodleně reagovat v případě havárie nebezpečných chemických, jaderných, biologických a chemických látek, kdy se nemusí jednat pouze o havárie ale i o úmysl poškodit civilní obyvatelstvo.

Závěr:

S ohledem na zvyšující se počet přírodních mimořádných událostí ale i negativních důsledků lidské činnosti se stává naprostou nezbytností umět si sám poradit do doby spuštění státem nastaveného mechanismu pomoci. Není podstatné, o jakou mimořádnou událost se jedná, klíčové je být mobilní, když katastrofa udeří. Můžete být již mimo domov, ale musíte být připraveni na neočekávané.